

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง
แนวทางแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน
แบบไม่ปกติที่มีผลกระทบต่อไทย :
กรณีศึกษา **เบงกาลี**

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง แนวทางแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน
แบบไม่ปกติที่มีผลกระทบต่อไทย : กรณีศึกษา เบงกาลี

พิมพ์ครั้งที่ ๑ - กรุงเทพฯ จำนวน ๕๐๐ เล่ม ISSN ๐๘๕๘-๘๗๕๑

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๖๑ จำนวน ๖๐ หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ.๒๕๓๗

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้อำนวยการ	: พลตรี อภิศักดิ์	สมบัติเจริญนนท์
รองผู้อำนวยการ	: พันเอก กิตติ	คงสมบัติ
	: พันเอก อรรคเดช	ประทีปอุษานนท์
หัวหน้าโครงการ	: พันเอก นิรุจ	ดวงปัญญา
รองหัวหน้าโครงการ	: นาวอากาศเอกหญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ	
	: พันเอก สุทัศน์	คร่ำในเมือง
นักวิจัย	: นางสาว หัสยา	ไทยานนท์
คณะวิจัย	: เรือโทหญิง นันทิยา	ทองคมารักษ์
	: นางสาว มนวดี	ตั้งตรงหลุยส์
	: นางสาว ธาราทิพย์	กัลยาณมิตร
	: นางสาว กรรณิการ์	มหาสารกุล
พิสูจน์อักษร	: พันตรีหญิง เฉลียว	เหมหงษ์
	: จำเอก สามภพ	ศรีอักษร
	: จำอากาศโท ชาญชัย	วังวงศ์
	: นาง ชุตินธร	เหมแก้ว
	: นาง กัญจนีพร	มหาวรากร

จัดพิมพ์โดย

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทร. ๐๒-๒๗๕-๕๗๑๕ เว็บไซต์ <http://ssc.rtarf.mi.th>,

<http://sscthailand.org>

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง
แนวทางแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน
แบบไม่ปกติที่มีผลกระทบต่อไทย :
กรณีศึกษา **เบงกาลี**

คำนำ

จากสถานการณ์การอพยพของชาวเบงกาลีในหลายโอกาส ทำให้ปัญหาการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติของชาวเบงกาลีถูกจับตามองและถูกยกระดับขึ้นมาเป็นประเด็นที่หลายฝ่ายต่างกังวล โดยเฉพาะในระดับภูมิภาคและนานาชาติ ในขณะที่ประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียต่างกำลังได้รับผลกระทบจากปัญหานี้ด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ หลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้มีส่วนสำคัญในการให้ความช่วยเหลือต่อปัญหาดังกล่าว ผ่านกรอบความร่วมมือของประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาชาวเบงกาลีจะต้องให้ความสำคัญกับเมียนมาซึ่งเป็นประเทศต้นทาง ซึ่งตราบไต่ที่ประเทศเมียนมายังคงไม่ยอมรับและปฏิบัติกับชาวเบงกาลีเช่นเดียวกับพลเมืองในประเทศ เรื่องนี้ยังคงเป็นปัญหาที่ทางอาเซียนต้องหาทางแก้ไขร่วมกันต่อไป

แม้ว่าปัจจุบันอาเซียนยังไม่สามารถเข้าช่วยเหลือชาวเบงกาลีได้อย่างเต็มที่ แต่หลักการสำคัญคือทุกประเทศในคาบสมุทรอินเดียนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาโดยเฉพาะประเทศต้นทาง ประเทศที่เป็นทางผ่าน และประเทศที่เป็นจุดมุ่งหมายที่ผู้อพยพต้องการเข้าไปอาศัยอยู่ โดยทุกประเทศต้องใช้หลักการร่วมแบ่งปันภาระระหว่างประเทศ และไม่จุดประเด็นที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้ต่อไป เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาที่เป็นประเด็นเร่งด่วนที่ถูกสะสมมายาวนานให้สำเร็จเพื่อประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง “แนวทางแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติที่มีผลกระทบต่อไทย : กรณีศึกษา เบงกาลี” ฉบับนี้ ด้วยเห็นว่าปัญหาผู้ลี้ภัยเป็นปัญหาความมั่นคงระดับชาติ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการเสนอแนะให้มีการปรับกระบวนการทัศนในการพิจารณาปัญหาผู้ลี้ภัย โดยนำมิติด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ลี้ภัยเข้ามาประกอบ นอกเหนือจากมิติด้านความมั่นคงที่เป็นแนวคิดหลักของไทยมาโดยตลอด และได้มี

การปรับแนวทางการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติที่ผสมผสานระหว่างแนวทางการตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม การส่งกลับโดยสมัครใจ และการอนุญาตให้อยู่อาศัยและทำมาหาเลี้ยงชีพในประเทศแรกก็ได้ในบางระดับ แทนนโยบายการส่งกลับที่เป็นนโยบายหลักที่ใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน โดยไม่คำนึงถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เนื่องจากการแก้ไขปัญหาแบบยืดหยุ่นที่ดำเนินการในหลายประเทศทั่วโลกนั้น ได้พิสูจน์แล้วว่าสามารถช่วยแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยแบบยืดหยุ่นให้คลี่คลายลงได้ในหลายภูมิภาคของโลก

กองทัพอไทยถือเป็นหน่วยงานหลักมีหน้าที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ ดังที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ กล่าวคือ เมื่อเกิดเหตุหรือมีภัยคุกคามความมั่นคงใดๆ ก็ตามเข้ามาสู่ประเทศชาติ กองทัพนับเป็นหน่วยงานแรกที่ต้องตระหนักและพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เช่นเดียวกับประเด็นปัญหาด้านการย้ายถิ่น ที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจนนโยบายในการดำเนินงานของรัฐบาลและการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนไทยนั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่กองทัพจะต้องตระหนักถึงความมั่นคงปลอดภัยด้านการย้ายถิ่นฐานอย่างจริงจังและรอบคอบต่อไป

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๓
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๖
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๖
๑.๔ วิธีการศึกษา	๗
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๘
ส่วนที่ ๒ สถานการณ์และผลกระทบของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ กรณีศึกษา เบงกาลี	๙
๒.๑ สถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ กรณีศึกษา เบงกาลี	๑๑
๒.๒ ผลกระทบจากสถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ กรณีศึกษา เบงกาลี ต่อโลก ภูมิภาค ประเทศไทย และกองทัพ	๑๘
ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในประเทศไทย กรณีศึกษา เบงกาลี	๒๙
๓.๑ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในปัจจุบัน	๓๓
๓.๒ การแก้ไขปัญหาในระยะสั้นถึงปานกลาง	๓๕
๓.๓ การแก้ไขปัญหาในระยะยาว	๓๘
ส่วนที่ ๔ สรุปและข้อเสนอแนะ	๔๑
๔.๑ บทสรุป	๔๓
๔.๒ ข้อเสนอแนะ	๔๔
บรรณานุกรม	๔๘
ภาคผนวก	๕๑

สารบัญภาพ

ภาพที่

- ๑ ภาพแสดงเส้นทางการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติของ
ชาวเบงกาลีเข้าสู่ประเทศไทย

หน้า

๔

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑.๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาผู้ลี้ภัยแบบยืดเยื้อเป็นปัญหาสำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ลี้ภัยที่เป็นชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาวเบงกาลี จากเมียนมาซึ่งมีจำนวนรวมกันหลายแสนคน ท่ามกลางปัญหาดังกล่าว ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนใหญ่มิได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ.๒๔๙๔ และยังมีนโยบายเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยที่มิได้ให้ความสำคัญกับการปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้ลี้ภัย แต่เป็นมุมมองด้านความมั่นคงที่ต้องการควบคุมการเข้าเมืองของคนต่างด้าวเป็นหลักจึงขาดการพัฒนา กลไกระดับภูมิภาคเพื่อจัดการปัญหาผู้ลี้ภัยร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาผู้ลี้ภัยได้อย่างถาวร สวนทางกับภูมิภาคอื่นของโลก เช่น กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในแอฟริกาและละตินอเมริกา ที่ร่วมมือกันแก้ปัญหาผู้ลี้ภัยแบบยืดเยื้อบนพื้นฐานของหลักสิทธิมนุษยชน จนสามารถคลี่คลายปัญหาผู้ลี้ภัยแบบยืดเยื้อลงได้ในหลายกรณี นำไปสู่การออกกฎหมายเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยและทำให้ประเทศส่วนใหญ่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ.๒๔๙๔ ในที่สุดเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองในเมียนมาปัจจุบันกำลังมีทิศทางที่ดีขึ้น จึงเป็นโอกาสที่ประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะปรับเปลี่ยนมุมมองต่อปัญหาผู้ลี้ภัยและกำหนดท่าทีในการแก้ปัญหาแบบยืดเยื้อมากขึ้น รวมทั้งขยายความร่วมมือในระดับภูมิภาคทั้งในกรอบอาเซียนและกับประเทศที่สามอื่นๆ โดยนำมิติด้านสิทธิมนุษยชนมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดนโยบายเพื่อการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยอย่างถาวรต่อไป

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงเส้นทางการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติของชาวบังกลาดี เข้าสู่ประเทศไทย

ในฐานะที่ไทยเป็นประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางหนึ่ง สำหรับผู้ย้ายถิ่นจำนวนมากจากทั้งภายในภูมิภาคและทั่วโลก กระแสการย้ายถิ่นของแรงงานประเทศเพื่อนบ้านในประเทศไทยมีทั้งความซับซ้อนและความเป็นพลวัต ในบริบทของภูมิภาคที่กำลังมีการเติบโตโดยเฉพาะเมื่อเผชิญกับความเป็นไปได้ที่แรงงานย้ายถิ่นและคนผลิตภัณฑ์จากประเทศเมียนมาจำนวนมากจะย้ายกลับมาตุภูมิในอนาคต ทั้งนี้ประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับเมียนมา ลาว กัมพูชาและมาเลเซีย เอื้อต่อการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมในภูมิภาคซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศ ขณะเดียวกัน การมีพื้นที่ติดต่อกันหลายกิโลเมตรได้กลายเป็นข้อท้าทายในการบริหารจัดการชายแดนของประเทศ และการป้องกันการหลบหนีเข้าเมืองมาในประเทศซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย เนื่องจากแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานเข้าประเทศมาทางเมียนมา ลาว และกัมพูชาที่ทำงานอย่างผิดกฎหมายกว่า ๓ ล้านคน นอกจากนี้ ยังมีบางส่วนที่ลักลอบเข้าประเทศเนื่องจากสถานการณ์ประเทศต้นทางไม่ปลอดภัย ไม่สามารถกลับไปยังประเทศต้นทาง และตกค้างอยู่ในประเทศไทยประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน

ที่ผ่านมาประเทศไทยเองมีประสบการณ์กับผู้ลี้ภัย โดยทางการไทยใช้คำเรียกว่า “ผู้หลบหนีจากการสู้รบหรือชนกลุ่มน้อย” ซึ่งประเทศไทยมีประสบการณ์การจัดการกับกลุ่มผู้หนีภัยสงครามอย่างยาวนานตั้งแต่สงครามอินโดจีน โดยผู้หนีภัยที่มาอยู่ในประเทศไทย คือ ชาวเบงกาลี ซึ่งส่วนใหญ่ถูกรัฐของตนเองปฏิเสธ ไม่ได้ถูกเรียกร้องให้ส่งกลับและมีการหนีภัยจากการสู้รบอย่างชัดเจน จากสถานะผู้ลี้ภัยกลายเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย และกลายเป็นปัญหาที่สำคัญของไทย ประกอบกับปัจจุบันการเปิดเสรี การเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและการรวมกลุ่มการค้าทำให้ประเทศในภูมิภาคต่างๆ มุ่งเน้นการใช้นโยบายด้านการย้ายถิ่นฐาน ที่มีความสำคัญต่ออนาคตของนโยบายด้านการย้ายถิ่นของประเทศไทย ตั้งแต่การจัดการและการปรับเปลี่ยนสถานะของแรงงานย้ายถิ่น และการค้ามนุษย์

ทั้งนี้ การศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง “แนวทางแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติที่มีผลกระทบต่อไทย : กรณีศึกษา เบงกาลี” ฉบับนี้ ด้วยเห็นว่าปัญหาผู้ลี้ภัยเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติ อีกทั้งในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการย้ายถิ่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะของการย้ายถิ่นแบบผสมผสาน (mixed migration flows) มากขึ้นด้วย ประกอบกับประชากรชายขอบและความเป็นธรรมในสังคมไทยมาจากเหตุผลใดเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การให้ความคุ้มครองผู้ลี้ภัย (refugee protection) กับการควบคุมการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย (migration control) ของแรงงานข้ามชาติทับซ้อนกันจนส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิและความพยายามในการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตามโดยเฉพาะในประเทศไทย ที่ผ่านมาได้มีการเสนอแนะให้มีการปรับกระบวนการนี้ในการพิจารณาปัญหาผู้ลี้ภัยโดยนำมิติด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ลี้ภัยเข้ามาประกอบ นอกเหนือจากมิติด้านความมั่นคงที่เป็นแนวคิดหลักของไทยมาโดยตลอด และปรับแนวทางการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติที่ผสมผสานระหว่างแนวทางการตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม การส่งกลับโดยสมัครใจและการอนุญาตให้อยู่อาศัยและทำมาหาเลี้ยงชีพในประเทศแรกรับได้ในบางระดับ

แผนนโยบายการส่งกลับที่เป็นนโยบายหลักที่ใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน โดยไม่คำนึงถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเนื่องจากการแก้ไขปัญหาแบบยืดหยุ่นที่ดำเนินการในหลายประเทศทั่วโลกนั้น ได้พิสูจน์แล้วว่าสามารถช่วยแก้ไขปัญหาลี้ภัยแบบยืดหยุ่นให้คลี่คลายลงได้ในหลายภูมิภาคของโลก

อีกทั้ง กองทัพไทยถือเป็นหน่วยงานหลักที่ช่วยดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ ดังที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ กล่าวคือ เมื่อเกิดเหตุหรือมีภัยคุกคามใดก็ตามเข้ามาสู่ประเทศชาติกองทัพจึงเป็นหน่วยงานแรกที่ต้องตระหนักและรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เช่นเดียวกับประเด็นปัญหาด้านการย้ายถิ่นที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน ตลอดถึงนโยบายในการดำเนินงานของรัฐบาลและการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนไทยนั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่กองทัพจะต้องตระหนักถึงความมั่นคงปลอดภัยด้านการย้ายถิ่นฐานอย่างจริงจังและรอบคอบ

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ กรณีศึกษา เบงกาลี ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศไทย

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาผลกระทบจากกรณีสถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติต่อประเทศไทย กรณีศึกษา เบงกาลี

๑.๒.๓ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาสถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ กรณีศึกษา เบงกาลี ต่อกองทัพ

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึง “แนวทางแก้ไขปัญหาคารเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติที่มีผลกระทบต่อไทย : กรณีศึกษา เบงกาลี” โดยทำการศึกษากับหน่วยงาน/ผู้แทนที่รับผิดชอบด้านการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติที่มีผลกระทบต่อไทย ซึ่งใช้ระยะเวลาในการศึกษารวมทั้งสิ้น ๓ เดือน ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๐ ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐

ด้านประชากร ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในมิติความมั่นคง ทั้งจากหน่วยงานด้านความมั่นคง สถาบันการศึกษา และเหล่าทัพต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาสถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติที่มีผลกระทบต่อไทย : กรณีศึกษา เบงกาลี

ด้านเนื้อหาที่ศึกษา ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติที่มีผลกระทบต่อไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะของกองทัพต่อกรณีการแก้ไขปัญหา กรณีศึกษา เบงกาลี

๑.๔ วิธีการศึกษา

๑.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

การศึกษาครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์แนวโน้มและแนวทางแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติที่มีผลกระทบต่อไทยกรณีศึกษา เบงกาลี จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และการพูดคุยระดมสมองกับผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การประชุมกลุ่ม (Focus Group) และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth - Interview) ได้แก่

- การจัดประชุมสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๑/๖๑ เรื่อง “สถานการณ์ แนวโน้ม และความท้าทาย การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณีศึกษา เบงกาลี” จัดขึ้นโดย กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เมื่อวันที่ ๑๙ ธ.ค.๖๐ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท. ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบไปด้วย นายณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์ นักวิจัยสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, นายปลิวี ตรีกรุณาสวัสดิ์ นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, น.ส.ภาจิรา สุบรรณพงษ์ เจ้าหน้าที่โครงการ สำนักงานองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (ไอโอเอ็ม) ประเทศไทย และ น.อ.ดรณัฏ ทิพนันท์ ร.น. ผอ.กมภ.สกค.ยก.ทร.

- การเข้าร่วมฟังการอภิปรายทางวิชาการ เรื่อง “Myanmar’s Rohingya/Rakhine Crisis : Domestic Roots and International

Dynamics” จัดขึ้นโดย สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๑ ม.ค.๖๑ ณ ห้องประชุม ๑๐๕ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบไปด้วย คุณกวี จงกิตถาวร, ดร.สุภางค์ ฉันทวณิช, คุณกวิน โรบินสัน และ คุณแลร์ตีเตีย แวน เดน อาสซัม

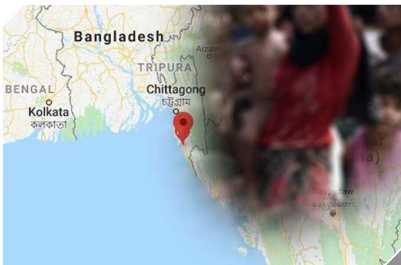
๑.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการค้นคว้าจากเอกสาร ในประเด็นที่เกี่ยวกับความมั่นคง ที่ครอบคลุมสถานการณ์ แนวโน้มและแนวทางแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ กรณีศึกษา เบงกาลี เช่น เอกสารวิชาการ เรื่อง การละเมิดสิทธิมนุษยชน ชาวเบงกาลี สูปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติข้ามชาติ ของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจากหนังสือ และบทความ เอกสารงานวิจัย สรุปรการประชุม งานนำเสนอ (เช่น แผนภาพนำเสนองาน หรือ Power Point) แผ่นพับหรือเอกสารแจกจ่าย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ หน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางการแก้ไขปัญหาสถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้

๑.๕.๒ รัฐบาลและกองทัพ สามารถกำหนดแนวทาง และทำที่ความสัมพันธระหว่างประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไปได้

ส่วนที่ ๒

สถานการณ์และผลกระทบ
ของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน
แบบไม่ปกติ กรณีศึกษา เบงกาลี

ส่วนที่ ๒

สถานการณ์และผลกระทบของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ กรณีศึกษา เบงกาลี

๒.๑ สถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ กรณีศึกษา เบงกาลี^{๑,๒}

สำหรับกรณีผู้ลี้ภัยจากประเทศเมียนมา หรือชาวเบงกาลี นั้น คือ มุสลิมที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของยะไข่ (อาระกัน) และพูดภาษาเบงกาลี นักวิชาการบางท่านกล่าวว่า พวกเขาเป็นคนพื้นเมืองในรัฐยะไข่ ในขณะที่นักประวัติศาสตร์หลายท่านกล่าวว่า พวกเขาเป็นผู้อพยพมาจากเบงกอล ในช่วงที่อังกฤษปกครอง และบางส่วนก็มาในช่วงที่เมียนมาได้รับเอกราช และช่วงสงครามกลางเมืองในบังกลาเทศมุสลิมได้เข้ามาอยู่อาศัยในอาระกัน ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๕ แต่จำนวนไม่สามารถระบุได้แน่ชัด หลังจากสงคราม Anglo-Burmese ในปี ๑๘๒๖ อังกฤษ เข้าปกครองอาระกัน และอพยพผู้คนจากเบงกอลเข้ามาใช้แรงงาน จำนวนประชากรของมุสลิมคิดเป็น ๕% ของชาวอาระกันในขณะนั้น (๑๘๖๙) แต่หลังจากนั้นไม่นาน จำนวนประชากรเบงกาลี ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว บันทึกตามสัมมนาประชากรของอังกฤษระหว่างปี ๑๘๗๒ และ ๑๙๙๑ ได้ระบุว่าจำนวนประชากรมุสลิมในรัฐยะไข่เพิ่มขึ้นจาก ๕๘,๒๕๕ คนเป็น ๑๗๘,๖๔๖ คน^๓

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เกิดความรุนแรงระหว่างกองกำลังมุสลิมที่อังกฤษติดอาวุธให้ กับกองกำลังชาวยะไข่พื้นเมือง ทำให้ความขัดแย้งเพิ่มสูงขึ้น ในปี ๑๙๔๒ นายพลเนวิน ได้ทำรัฐประหารสำเร็จ และปฏิเสธความเป็นพลเมืองเมียนมาของชาวเบงกาลี

^๑ สรุปผลการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เรื่อง สถานการณ์ แนวโน้ม และ ความท้าทาย การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณี เบงกาลี เมื่อวันที่อังคารที่ ๑๙ ธ.ค.๖๐ เวลา ๑๓๓๐ - ๑๖๐๐ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท.

^๒ นายคิ้ววงศ์ สุขเทวี, โรฮิงยา: คนไร้รัฐในรัฐต่างแดน, ๒๕๕๘

^๓ สักกรินทร์ นิยมศิลป์ อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ; สถานการณ์และท่าทีของรัฐแรกรับ ต่อปัญหาผู้ลี้ภัยแบบยึดอยู่ในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้: ความยืดหยุ่นคือหนทางออก. เข้าถึงสื่อออนไลน์ http://www2.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceVIII/Download/Article_Files/3-PolicyStances-Sakkarin.pdf. เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๑

TIMELINE โรฮิงญา ชะตากรรมของชาติพันธุ์ไร้แผ่นดิน

<p>1443
-2367</p>	ยุคต้นยุคใหญ่	● ชาวพุทธ(พม่า)และมุสลิม (โรฮิงญา)อยู่ร่วมกันในอาระฮัน (รัฐยะไข่ ประเทศพม่า) ● พระเจ้าโบดอพลญาฮิดอาระกัน -----> โรฮิงญาต้องหนีไปอยู่บังกลา (บังกลาเทศ)
<p>2367
-
2490</p>	ยุคกลาง	● อังกฤษรวมบังกลา และพม่า -----> โรฮิงญาถูกกลับมาเป็นแรงงานในพม่า ● ช่วงWW2 : ญี่ปุ่นช่วยพม่าแยกตัว > จุดเริ่มต้นของความขัดแย้งระหว่างโรฮิงญากับชาวพม่าให้โรฮิงญา โจมตีพม่า
<p>2491
-
2555</p>	หลังพม่าได้รับเอกราช	● พม่าได้รับเอกราช : นายพลองซาน > โรฮิงญาไม่ได้เข้าร่วมจึงอยากแยกตัวไปอยู่กับบังกลาเทศ แต่บังกลาเทศปฏิเสธ ● นายพลอู โต้เป็นนายภา -----> ให้สิทธิความเป็นพลเมืองต่างๆ แก่โรฮิงญา ● นายพลเวินทำรัฐประหารยึดอำนาจ > โรฮิงญาโดนยึดสิทธิ์ ● รัฐบาลเวินเริ่มปฏิวัติการ -----> ชาวโรฮิงญาประมาณ 2 แสนคนต้องหนีไปบังกลาเทศ ● กองทัพพม่าพยายาม -----> ชาวโรฮิงญากว่า 250,000 คนลี้ภัยออกจากพม่า แต่ถูกส่งกลับมาอยู่ดี ● เกิดเหตุจลาจลครั้งใหญ่ระหว่าง -----> โรฮิงญากว่า150,000คน อพยพบ้านเรือนถูกเผาราวกว่า 3,000 หลังเสียชีวิตราว 150 ราย
	ปัจจุบัน	● มีหน่วยงานและองค์กรต่างๆ -----> ชาวโรฮิงญาต้องเผชิญปัญหาและถูกกวาดล้างอยู่ดี ● ต้นเดือนที่ผ่านมา มีการกวาดล้าง --> มีชาวโรฮิงญาลี้ภัยเกือบ 1 แสนคนโรฮิงญาครั้งใหญ่ ● นางองซาน ซูจี (เจ้าของรางวัล -----> ไม่ได้ช่วยปกป้องโรฮิงญา ปฏิเสธว่าไม่ใช้การล้างเผ่าพันธุ์ และยังหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า 'โรฮิงญา' และ 'เบงกาลี'

ที่มา : <https://thematter.co/quick-bite/timeline-of-rohingya/34034>

ยุคสมัยอาณาจักรมรคอุ

หลักฐานของการตั้งถิ่นฐานของมุสลิมเบงกอลในดินแดนอาระกัน ครั้งแรก ย้อนกลับไปได้ถึงยุคของกษัตริย์ชาวพุทธนามว่า นรมเมชลา (๑๔๓๐-๑๔๓๔) แห่งอาณาจักรมรคอุ (Mrauk U) หลังจากทีกษัตริย์นรมเมชลาได้ลี้ภัยทางการเมืองไปอยู่ในเบงกอล (บังกลาเทศ) เป็นเวลา ๒๔ ปี เขาได้กลับมาครองบัลลังก์ได้อีกครั้งในปี ๑๔๓๐ โดยการสนับสนุนด้านกำลังทหารจากสุลต่านเบงกอล ทหารชาวเบงกอลที่มากับกษัตริย์นรมเมชลา จึงตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนอาระกัน หลังจากนั้น เขายกดินแดนบางส่วนให้สุลต่านเบงกอล และยอมรับอธิปไตยของสุลต่านเบงกอลเหนือดินแดนเหล่านั้นเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ในสุลต่านเบงกอล ราชอาณาจักรันได้ใช้ชื่อแบบอิสลาม และนำเงินเหรียญอิสลามมาใช้ในราชอาณาจักรกษัตริย์นรมเมชลา ได้สร้างเหรียญที่มีอักษรเมียนมาอยู่ด้านหนึ่ง และอักษรเปอร์เซียอยู่อีกด้านหนึ่ง แต่ความเป็นรัฐทาสของอาระกันต่อเบงกอลเป็นไปในระยะเวลาสั้นๆ หลังจากที่สุลต่าน Jalaluddin Muhammad Shah ตายลงในปี ๑๔๓๓ ผู้สืบทอดของกษัตริย์นรมเมชลา ก็ตอบแทนด้วยการเข้ายึดเมืองรามูในปี ๑๔๓๗ และ จิตะกองในปี ๑๔๕๙ อาระกันได้ยึดครองจิตะกองไปจนถึงปี ๑๖๖๖

ยุคแห่งชัยชนะของเมียนมา

หลังจากที่เมียนมาได้ชัยชนะต่ออาระกันในปี ๑๗๘๕ ชาวอาระกันจำนวน ๓๕,๐๐๐ คนได้หนีเข้าไปในเขตจิตตะกองของบริติชเบงกอล ในปี ๑๗๘๙ เพื่อหนีเอาชีวิตรอด และแสวงหาการคุ้มครองจากบริติชอินเดีย ซึ่งผู้ปกครองเมียนมาได้

ประหารชาวอาระกันนับพันคน และขนย้ายประชากรส่วนที่เหลือ เข้าไปที่ภาคกลางของเมียนมา ทั้งอาระกันให้เป็นดินแดนที่แทบจะร้างผู้คนไปจนถึง

ช่วงที่อังกฤษเข้ามายึดครอง ในระหว่างนั้น มีทูตคนหนึ่งชื่อ Sir Henry Yule พบเห็นชาวมุสลิมจำนวนมาก ทำงานรับใช้ราชวงศ์เมียนมาในฐานะชั้นที่ และชั้นที่มุสลิมเหล่านี้พบว่ามาจากอาระกัน

ยุคการปกครองของจักรวรรดิอังกฤษ

อังกฤษได้ส่งเสริมให้ชาวเบงกอลที่อยู่ในดินแดนใกล้เคียง อพยพเข้าไปตั้งรกรากในดินแดนอาระกัน ในฐานะผู้ใช้แรงงานในฟาร์ม อังกฤษได้ยกเลิกเขตแดนระหว่างเบงกอลและอาระกัน ทำให้มีข้อจำกัดในการอพยพระหว่างดินแดน ในช่วงต้นศตวรรษที่ ๑๙ ชาวเบงกอลนับพันจากจิตตะกอง ได้เข้ามาตั้งรกรากในอาระกันและหางานทำ

สำมะโนประชากรของอังกฤษปี ๑๘๗๑ รายงานว่ามีมุสลิมอยู่ ๕๘,๒๕๕ คน ในยะไข่ และในปี ๑๙๑๑ จำนวนมุสลิมได้เพิ่มขึ้นเป็น ๑๗๘,๖๔๗ คน คลื่นของผู้อพยพพากันหลั่งไหลเข้ามาตามความต้องการแรงงานราคาถูก ในกิจการข้าวเปลือกของบริษัทอินเดีย ผู้อพยพจากเบงกอล ซึ่งส่วนใหญ่มาจากจิตตะกอง หลั่งไหลกันเข้ามาสู่เมืองทางตะวันตกของอาระกัน การอพยพของชาวอินเดีย (ในขณะนั้น) เข้าสู่เมียนมาได้กลายเป็นปรากฏการณ์ระดับชาติของเมียนมาที่ไม่ใช่แค่ในอาระกัน

นักประวัติศาสตร์บันทึกว่า ในตอนต้นของศตวรรษที่ ๒๐ ชาวอินเดียเข้าไปตั้งรกรากในเมียนมาไม่ต่ำกว่า ๒๕๐,๐๐๐ คนต่อปี จำนวนผู้อพยพได้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอจนถึงจุดสุดยอดในปี ๑๙๒๗ ซึ่งมีจำนวนผู้อพยพสูงถึง ๔๘๐,๐๐๐ คน ย่างกุ้งได้นำหน้านิวยอร์กในการเป็นปลายทางของผู้อพยพสูงสุดในโลก เมืองใหญ่หลายเมืองของเมียนมาอย่าง ย่างกุ้ง, ยะไข่, Bassein, Moulmein ผู้อพยพชาวอินเดีย กลายเป็นประชากรส่วนใหญ่ ชาวเมียนมาต้องตกอยู่ในความสับสนหวัง ผลกระทบของการย้ายถิ่นฐานมีความรุนแรงโดยเฉพาะในอาระกัน ในปี ๑๙๓๙ เจ้าหน้าที่ของอังกฤษได้แจ้งเตือนถึงความจำเป็นปรึภักกันระหว่างชาวอาระกันพื้นเมืองที่นับถือพุทธ กับผู้อพยพ

ชาวมุสลิม และจัดตั้งคณะกรรมการนำโดย James Ester และ Tin Tut เพื่อศึกษาประเด็นการอพยพของมุสลิมเข้ามาในอาระกัน คณะกรรมการได้ให้คำแนะนำให้เพิ่มการรักษาความปลอดภัยระหว่างเขตแดนของทั้งสองกลุ่ม อย่างไรก็ตามผลของสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้อังกฤษต้องถอนกำลังออกจากอาระกัน

ยุคสงครามโลกครั้งที่ ๒

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง กองทัพญี่ปุ่นได้บุกเข้าสู่เมียนมา ทำให้กองกำลังของอังกฤษต้องถอนกำลังไป และหมดอำนาจในดินแดนอาระกัน ทำให้เกิดความรุนแรงขึ้นระหว่าง ชาวอาระกันพื้นเมือง กับชุมชนมุสลิม อังกฤษได้มอบอาวุธให้กับมุสลิมเบงกาลีทางตอนเหนือของอาระกัน เพื่อสร้างแนวป้องกันการบุกของกองทัพญี่ปุ่น ในขณะที่ตัวเองกำลังหนีตาย แต่ชาวมุสลิมกลับใช้อาวุธนั้นเข้าทำลายหมู่บ้านของชาวอาระกัน แทนที่จะนำไปต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น ในเดือนมีนาคม ๑๙๔๒ ชาวเบงกาลีจากตอนเหนือของอาระกัน สังหารชาวอาระกันพื้นเมืองไปราว ๒๐,๐๐๐ คน และเพื่อตอบโต้มุสลิมในเมือง Minbya และ Mrohaung จึงถูกชาวอาระกัน และ Karenni ฆ่าไปประมาณ ๕,๐๐๐ คน ในระหว่างนั้น กองทัพญี่ปุ่นได้กระทำการฆ่า ช่มชืด และทรมาณชาวมุสลิมในอาระกัน ทำให้มุสลิมอาระกันราว ๒๒,๐๐๐ คน ต้องหลบหนีข้ามพรมแดนไปเบงกอล นอกจากนี้ความรุนแรงยังไม่ได้จำกัดอยู่แค่มุสลิมในอาระกันเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงชาวอินเดียนและอังกฤษที่เข้ามาพำนักในช่วง ที่เมียนมาตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ เพื่อเตรียมการบุกกลับเข้าสู่เมียนมา อังกฤษได้จัดตั้งกองกำลังทหารอาสา (V-Force) กับชาวเบงกาลี ในช่วงสามปีที่อังกฤษสู้รบกับกองทัพญี่ปุ่น กองกำลังเบงกาลี มุ่งโจมตีชุมชนชาวอาระกัน ใช้อาวุธที่ได้รับจากอังกฤษ เข้าทำลายวัดพุทธ โบสถ์วิหาร เจดีย์ และบ้านเรือนชาวอาระกัน นำมาสู่ความเสียหายเป็นจำนวนมาก

ยุคกลางหลังสงครามโลก

ในระหว่างที่ปากีสถาน กำลังต่อสู้ทางการเมืองเพื่อแยกตัวออกจากอินเดีย ในปี ๑๙๔๐ มุสลิมเบงกาลีได้ก่อตั้งองค์กรเคลื่อนไหวเพื่อแยกดินแดนไปพร้อมกับปากีสถานตะวันออก ก่อนที่เมียนมาจะได้รับเอกราชในปี ๑๙๔๘ ผู้นำมุสลิมได้ติดต่อกับ โมฮัมหมัด อาลี จินนาร์ ผู้ก่อตั้งปากีสถาน และขอความช่วยเหลือในการรวบรวมดินแดน Mayu เข้ากับปากีสถาน โดยอ้างความเข้ากันได้ทางศาสนาและสภาพตามภูมิศาสตร์ สองเดือนต่อมา กลุ่มสันนิบาตมุสลิมอาระกันตอนเหนือก็ถูกจัดตั้งขึ้นในเมืองหลวงของยะไข่โดยมีเป้าหมายจะรวมดินแดนกับปากีสถาน แต่ข้อเสนอนี้ก็ไม่มีอะไรเป็นรูปธรรมเพราะผู้นำปากีสถานปฏิเสธ และกล่าวว่าเขาจะไม่แทรกแซงกิจการภายในของเมียนมา หลังจากที่ถูกผู้นำปากีสถานปฏิเสธ ผู้อาวุโสของเบงกาลี ได้ก่อตั้งกลุ่มนักรบมุจาฮีดีน เพื่อดำเนินการจihadในพื้นที่ตอนเหนือของอาระกันในปี ๑๙๔๗ เป้าหมายของกลุ่มมุจาฮีดีน คือการสร้างรัฐอิสลามอิสระขึ้นในอาระกัน ในช่วงปี ๑๙๕๐ พวกเขาเริ่มใช้คำเรียกตัวเองว่า “โรฮิงญา” เพื่อสร้างอัตลักษณ์สำหรับอ้างสิทธิ์เหนือดินแดน ขบวนการของพวกเขามีความก้าวหน้ามากในช่วงก่อนปี ๑๙๖๒ ที่จะมีการปฏิวัติโดยนายพลเนวิน ได้ใช้ปฏิบัติการทางทหารต่อต้านเบงกาลีตลอด ๒ ทศวรรษ ส่งผลให้มุสลิมในพื้นที่ต้องหนีไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างบังกลาเทศในฐานะผู้ลี้ภัยสงคราม

ยุคหลังได้รับเอกราช และสงครามกลางเมืองบังกลาเทศ

จำนวนของผู้อพยพจากบังกลาเทศ หลังจากที่ได้รับเอกราชยังไม่แน่ชัดและเป็นที่ยกเถียงกันอยู่ ในปี ๑๙๕๕ มีการศึกษาที่ดีพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยแอสตันพอร์ต ผู้เขียนคือ Virginia Thompson and Richard Adloff ได้เขียนว่า “การอพยพหลังสงครามจากจิตตะกอง เข้าไปดินแดนนั้นเกิดขึ้นในระดับใหญ่มาก ในพื้นที่ Maungdaw and Buthidaung พวกเขาได้เข้าแทนที่ชาวอาระกัน” ในระหว่างปี ๑๙๗๑ ถึง ๑๙๗๓ ได้เกิดสงครามกลางเมืองขึ้นในบังกลาเทศ ประกอบกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ทำให้เกิด

การอพยพของมุสลิมเบงกาลี ราว ๑๐ ล้านคน เข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ผู้ลี้ภัยจำนวนมากได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานทางตอนเหนือของยะไข่ ในปี ๑๙๗๕ บังกลาเทศได้ส่งทูตไปเจรจากับเมียนมา เพื่อขอร้องให้เมียนมาอย่าขับไล่ ผู้บุกรุก ๕๐๐,๐๐๐ คนในอาระกันในช่วงที่การเมืองภายในบังกลาเทศกำลังวุ่นวาย ในขณะที่กลุ่มพระสงฆ์ก็ออกมาประท้วงรัฐบาลโดยชูประเด็นว่าการอพยพของมุสลิมบังกลาเทศเข้ามาจะทำให้สัดส่วนประชากรเปลี่ยนแปลงไป นายพลเนวินได้ร้องขอสหประชาชาติเพื่อส่งคืนผู้ลี้ภัย และใช้กำลังทหารขับดันผู้อพยพ ๒๐๐,๐๐๐ คน กลับบังกลาเทศ ในปี ๑๙๗๘ บังกลาเทศประท้วงรัฐบาลเมียนมาและกล่าวหาว่า ได้ใช้กำลังขับไล่ประชากรมุสลิมเมียนมานับพันเข้าสู่บังกลาเทศ รัฐบาลเมียนมาตอบกลับว่าคนเหล่านั้นเป็นประชากรของบังกลาเทศ ที่เข้ามาอาศัยในเมียนมาอย่างผิดกฎหมาย หลังจากการเจรจาในเวทีสหประชาชาตินายพลเนวิน ตกลงรับผู้ลี้ภัยจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ คน กลับมาพำนักในอาระกัน ในปี ๑๙๘๒ รัฐบาลบังกลาเทศได้แก้ไขกฎหมายพลเมืองและประกาศว่า “เบงกาลี” ทั้งหมดไม่ใช่คนสัญชาติบังกลาเทศ และในปีเดียวกัน รัฐบาลเมียนมาก็ตรากฎหมายพลเมืองและประกาศว่า “ชาวเบงกาลี” เป็นชาวต่างชาติ

๒.๒ ผลกระทบจากสถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ กรณีศึกษา เบนกาลี ต่อโลก ภูมิภาค ประเทศไทย และกองทัพ

ปัจจุบัน สถานการณ์ปัญหาเบนกาลี ในรัฐยะไข่ตกอยู่ในสถานการณ์ตึงเครียดอย่างยิ่ง อันเป็นผลมาจากการปะทะกันระหว่างกองกำลังติดอาวุธชาวเบนกาลี กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารของเมียนมา ส่งผลให้ชาวเบนกาลีจำนวนหนึ่งอพยพมายังประเทศไทยทั้งทางบกและทางทะเล สถานการณ์ดังกล่าวจึงมีความเกี่ยวข้องกับไทยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ กระทั่งในวันที่ ๓๑ ส.ค.๖๐ พลเอกอาวุโสหมิน อ่อง ไหล่ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดของเมียนมา เดินทางมาเข้าพบพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อชี้แจงถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมขอให้รัฐบาลไทยใช้คำว่า “เบนกาลี” ในการเรียกผู้อพยพกลุ่มนี้แทนคำว่าเบนกาลี ในขณะที่หลายฝ่ายมองว่าเป็นประเด็นอ่อนไหว อีกทั้งการเปลี่ยนคำที่ใช้เรียกชาวเบนกาลี ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้อัศวาระหว่างประเทศมองชาวเบนกาลีในฐานะ “กลุ่มมุสลิมติดอาวุธ” เพื่อสร้างความชอบธรรมในการขับไล่คนกลุ่มนี้ออกจากเมียนมา

ความพยายามในการผลักดันให้ชาวเบนกาลี ที่อาศัยอยู่ในรัฐยะไข่ออกนอกประเทศนั้น ส่งผลให้คนกลุ่ม (ส่วนใหญ่) นี้จำเป็นต้องไปอาศัยอยู่ตามแคมป์ผู้ลี้ภัยที่มีสภาพค่อนข้างยากลำบาก และไม่อาจทราบได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับชีวิตของตนในอนาคต ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วชาวเบนกาลี กลุ่มนี้ได้อาศัยอยู่ในรัฐยะไข่มาหลายชั่วอายุคน แต่หลังจากที่เมียนมาได้รับเอกราชจากอังกฤษ พวกเขากลับถูกกดดันให้ออกจากประเทศ เนื่องจากรัฐบาลเมียนมามองว่าชาวเบนกาลี เป็นผู้อพยพที่มาจากบังกลาเทศในสมัยที่เมียนมาตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของอังกฤษ ส่งผลให้รัฐบาลเมียนมาไม่ยอมรับว่าคนกลุ่มนี้เป็นชนพื้นเมืองของประเทศตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญเมียนมา ชาวเบนกาลี จึงไม่ได้รับสิทธิการคุ้มครองใดๆ จากรัฐบาล เช่น การเข้าถึงการศึกษา และสิทธิในการรักษาโรค เป็นต้น อีกทั้งยังถูกคุกคามอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเด็นทางศาสนาและเชื้อชาติ

จากรายงานของ ศิริวงศ์ สุขทวี ผู้ประสานงานเครือข่ายสิทธิผู้ลี้ภัยและคนไร้รัฐ (Coalition for the Rights of Refugees and Stateless Persons) กล่าวว่า สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเมียนมาถือได้ว่าเป็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับมนุษยชาติที่กระทำโดยรัฐบาลเมียนมา ผ่านการสร้างภาพว่าชาวเบงกาลีที่อาศัยอยู่ในรัฐยะไข่เป็นชาวเบงกาลี กระทั่งกลายเป็นฉันทามติในสังคมเมียนมาที่ว่ากลุ่มคนเหล่านี้คือผู้อพยพชาวเบงกาลี ส่งผลให้รัฐบาลเมียนมา มีความชอบธรรมในการผลักดันให้คนกลุ่มนี้เดินทางออกนอกประเทศ ขณะเดียวกันความพยายามในการผลักดันชาวเบงกาลี ออกจากประเทศของรัฐบาลเมียนมาได้ก่อผลย้อนกลับให้ชาวเบงกาลี ลูกขึ้นมาต่อต้าน โดยทางรัฐบาลเมียนมาเรียกกลุ่มต่อต้านนี้ว่า “กลุ่มผู้ก่อการร้าย” เพื่อเพิ่มความชอบธรรมในการเข้าปราบปราม

ผลกระทบจากปฏิบัติการและมุมมองจากนานาชาติต่อกรณีเบงกาลี

จากสถานการณ์ความไม่สงบที่ผ่านมาระหว่างกลุ่มรัฐบาลเมียนมาและกองกำลังติดอาวุธ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก โดยนับตั้งแต่มีกองกำลังติดอาวุธชุมชนโจมตีป้อมตำรวจและกองกำลังรักษาดินแดนของเมียนมาถึง ๓๐ แห่ง เป็นเหตุให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารเมียนมาเสียชีวิต เรียกได้ว่าเป็นการกระทำที่อุกอาจและทำทลายอำนาจรัฐมากที่สุดในรอบหลายปี หลังจากนั้นกองทัพและประชาชนชาวพุทธในรัฐยะไข่จึงได้ตอบด้วยการเผาทำลายและสังหารชาวเบงกาลี เป็นจำนวนมาก และปรากฏว่ามีกลุ่มติดอาวุธเบงกาลี หรือที่เรียกว่า อาซา (ARSA) เป็นกลุ่มที่สังคมเมียนมาค่อนข้างมีความกังวลว่าจะมีสายสัมพันธ์ที่ติดต่อกับการร้ายระดับโลกอื่นๆ โดยในช่วงเกิดความรุนแรงในพื้นที่ พบว่ามีการอพยพของชาวเบงกาลีเป็นจำนวนมากจากเมียนมาไปยังบังกลาเทศกว่าหลายแสนคน ทำให้เกิดกลุ่มสิทธิต่างๆ กล่าวหากองทัพเมียนมาว่าเผาหมู่บ้านชาวเบงกาลี ขณะที่กองทัพเมียนมาปฏิเสธ ยืนยันว่าพวกเขาต่อสู้กับกลุ่มติดอาวุธ อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ทำให้รัฐบาลเมียนมาถูกนานาชาติตำหนิที่ไม่ช่วยเหลือชาวเบงกาลี

ทำให้ปฏิกิริยาของนานาชาติ โดยสหประชาชาติได้ออกมาเรียกร้องกดดันให้มีการส่งคณะตรวจสอบข้อเท็จจริงเข้าไปตรวจสอบว่า เป็นกรณีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์หรือไม่ และเพื่อเรียกร้องให้นำผู้กระทำผิดมาลงโทษ

เบงกาลี : ผลกระทบต่ออาเซียน

อาเซียนมีปัญหาภายในที่ขัดต่อเป้าหมายของประชาคมอาเซียนทั้ง ๓ เสาหลัก และเป็นปัญหาที่กระทบภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของอาเซียน และอาจเป็นอุปสรรคต่อการสร้างบทบาทนำของอาเซียนในอนาคต อาทิ ปัญหาด้านเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนในประเทศเมียนมา

ทั้งนี้ ปัญหาสิทธิมนุษยชนในเมียนมามีสาเหตุมาจากทั้งด้านการเมืองและความหลากหลายทางเชื้อชาติในเมียนมา โดยเมียนมามีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จำนวนมาก และกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งในเมียนมาที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างมาก คือ ชาวเบงกาลี ซึ่งรัฐธรรมนูญเมียนมาไม่ได้นับรวมชาวเบงกาลี เป็นกลุ่มชนพื้นเมืองของเมียนมา ทำให้ชาวเบงกาลี ไม่ได้รับสัญชาติเมียนมา ส่งผลให้ไม่ได้รับการคุ้มครองใดๆ จากรัฐบาล นอกจากนี้ ชาวเบงกาลี จำนวนมากยังถูกบังคับให้ทำงานโดยไม่ได้ค่าแรง ถูกจำกัดสิทธิในการนับถือศาสนา สิทธิในการเข้าถึงการศึกษา การรักษาโรค การห้ามแต่งงาน และไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศไปทำงานได้ ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวเบงกาลี ไม่ได้เกิดขึ้นในเมียนมาเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นในประเทศที่อพยพไปอยู่ด้วย ทั้งนี้มีสาเหตุเกิดจากการที่รัฐบาลเมียนมาไม่รับรองชาวเบงกาลี จึงไม่ถูกจ้างงานตามกฎหมาย ต้องกลายเป็นแรงงานเถื่อน ส่งผลให้ถูกกดขี่ง่ายขึ้น และทำให้ปัญหาแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ได้รับผลกระทบจากผู้อพยพชาวเบงกาลี และองค์กรต่างๆ ได้เสนอให้อาเซียนมีบทบาทเชิงรุกมากขึ้น ต่อปัญหาในเมียนมา เพราะต้นเหตุของปัญหา คือ การที่รัฐบาลเมียนมาปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมและละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการไม่แสดงท่าทีรับผิดชอบหรือรับรู้ต่อปัญหาของรัฐบาลเมียนมา อาเซียนจึงควรมีมาตรการลงโทษ

เมียนมาจากเบาไปหาหนัก เริ่มจากการแสดงความไม่เห็นด้วย การประณามอย่างรุนแรงและจริงจังเพื่อกดดันรัฐบาลเมียนมา การคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากประเทศอื่นที่ทำการค้าการลงทุนกับเมียนมา ด้วยจึงจะสำเร็จโดยเฉพาะจีน อินเดีย และรัสเซีย นอกจากนี้ อาเซียนควรใช้กลไกของอาเซียนให้เป็นประโยชน์โดยให้อาเซียนทรอยคาหรือกลุ่มประเทศผู้ประสานงานอาเซียน ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อความคล่องตัวในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจส่งผลกระทบต่ออาเซียน แสดงบทบาทในการแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาในกรณีนี้ รวมทั้งอาเซียนควรส่งคณะผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือตัวแทนอาเซียน เช่น เลขาธิการอาเซียนเข้าไปดูสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในเมียนมาและควรผลักดันให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างอาเซียนกับสหประชาชาติ สหรัฐอเมริกา จีน และอินเดีย เพื่อหาทางร่วมกันในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เบงกาลี : ผลกระทบที่ไทยต้องเผชิญ

จากสถานการณ์ความไม่สงบระหว่างรัฐบาลเมียนมาและกองกำลังติดอาวุธ ที่ผ่านมายังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยครั้งที่ส่งผลกระทบมากที่สุดทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก คือ เหตุการณ์ที่กองกำลังติดอาวุธชุนโงมตี บ้อมตำรวจและกองกำลังรักษาดินแดนของเมียนมาถึง ๓๐ แห่ง เป็นเหตุให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารแห่งเมียนมาเสียชีวิต เรียกได้ว่าเป็นการกระทำที่อุกอาจและทำทายนานาจรัฐมากที่สุดในรอบหลายปี หลังจากนั้นกองทัพและประชาชนชาวพุทธในยะไข่จึงได้ตอบด้วยการเผาทำลายและสังหารชาวเบงกาลี เป็นจำนวนมาก และปรากฏว่ามีกลุ่มติดอาวุธเบงกาลี หรือที่เรียกว่า อาซา (ARSA) เป็นกลุ่มที่สังคมเมียนมาค่อนข้างมีความกังวลว่าจะมีสายสัมพันธ์ที่ดีต่อองค์กรก่อการร้ายระดับโลกอื่นๆ ทั้งนี้ ในช่วงเกิดความรุนแรงในพื้นที่ พบว่ามีการอพยพของชาวเบงกาลี เป็นจำนวนมากจากเมียนมาไปยังบังกลาเทศกว่าหลายแสนคน ทำให้เกิดกลุ่มสิทธิต่างๆ กล่าวหากองทัพเมียนมาว่าเผาหมู่บ้านชาวเบงกาลี ในขณะที่กองทัพปฏิเสธ ยืนยันว่าพวกเขาต่อสู้กับกลุ่มติดอาวุธ ซึ่งจากรณีนี้ทำให้รัฐบาลเมียนมาถูกนานาชาติตำหนิที่ไม่ช่วยเหลือชาวเบงกาลี จากกรณีดังกล่าวเป็นเหตุให้ชาวเบงกาลีหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และส่วนหนึ่งได้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อไทยโดยรวมทั้งทางบวกและทางลบ ดังต่อไปนี้^๔

ผลกระทบทางบวก

การเกิดปัญหานี้ ทำให้ประชาคมโลกหันมาสนใจในเรื่องของสิทธิมนุษยชนมากขึ้น มีความร่วมมือจากหน่วยงานด้านสิทธิจากทั่วโลก ที่เข้ามาจัดการในปัญหานี้ รวมไปถึงการรณรงค์ในด้านของสิทธิมนุษยชน การที่ประชาคมโลกมองเห็นถึงปัญหาด้านนี้ ในอนาคตปัญหาในเรื่องของสิทธิมนุษยชน และปัญหาของชาวเบงกาลี ก็จะมีหมดไป

^๔ เข้าถึงสื่อออนไลน์ http://kittimaa004.blogspot.com/p/blog-page_2.html

ผลกระทบทางลบ

○ ด้านภาพลักษณ์ของไทยในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ

สำนักข่าวต่างประเทศได้รายงานไว้ว่า เจ้าหน้าที่ยามฝั่งของประเทศอินเดียได้ให้การช่วยเหลือผู้อพยพชาวบังกลาเทศกว่าร้อยคนที่พยายามว่ายน้ำเข้าหาฝั่งซึ่งทั้งหมดอยู่ในสภาพที่อดโรยและขาดน้ำอย่างรุนแรง โดยกลุ่มผู้อพยพต่างอ้างว่าพวกตนได้จ่ายเงินให้นายหน้าพาขึ้นเรือ เดินทางหลบหนีเข้าไปในประเทศไทย เพราะต้องการความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่กลับถูกทหารไทยควบคุมตัวแล้วบังคับให้ขึ้นเรือกลับประเทศของตนด้วยเรือที่ไม่มีเครื่องยนต์ปล่อยให้ลอยอยู่กลางทะเลด้วยอาหารและน้ำจำนวนเล็กน้อย จากสถานการณ์นี้ผู้อพยพได้กล่าวอ้างว่าการกระทำดังกล่าว ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตไปนับร้อยศพ เนื่องจากอดอาหารอยู่กลางทะเล ส่งผลให้นานาชาติตลอดจนถึงองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะด้านสิทธิมนุษยชน ได้ออกมาเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

○ ด้านความมั่นคง

ชาวมุสลิมบังกลาเทศที่ลักลอบเข้ามาพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน ส่วนหนึ่งจะมีพฤติกรรมไปรวมกับกลุ่มผิดกฎหมาย เช่น รวมกับกลุ่มชาวปากีสถานปลอมแปลงเอกสารสำคัญต่างๆ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมเขาไปเกี่ยวข้องกับขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติหลายรูปแบบ เช่น การค้ามนุษย์ ปลอมแปลงหนังสือเดินทาง การค้าสิ่งผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด อาวุธสงคราม ตลอดจนการตั้งตัว เป็นผู้มิดีทธิพลเรียกเก็บค่าคุ้มครองจากผู้ลักลอบเข้าเมือง เกิดขบวนการนำพาชาวมุสลิมบังกลาเทศจากเมียนมาเข้าไทย และขบวนการนำพาชาวมุสลิมบังกลาเทศจากไทยไปมาเลเซีย หรือกลุ่มประเทศมุสลิม และมีการจัดตั้งกลุ่ม Burmese Rohingya Association in Thailand (BRAT) เคลื่อนไหวในไทย เพื่อเรียกร้องสิทธิสถานะอยู่ในประเทศไทย ตลอดจนกลุ่ม RSO หรือ Rohingya Solidarity Organisation มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มTaliban และนาย Osama bin Laden โดยการรับความช่วยเหลือด้านเงินทุนและการฝึกทางทหาร เป็นสิ่งบอกร่องเหตุที่สำคัญและมีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดตั้งโลกมุสลิม

(Muslim World) ขึ้นมาใหม่ ดังนั้นมุสลิมเบงกาลี ในประเทศไทยบางส่วนเป็นมุสลิมหัวรุนแรง

○ ด้านสังคมจิตวิทยา

ชาวมุสลิมเบงกาลี ส่วนใหญ่ลักลอบเข้ามาขายแรงงานในไทย มีจำนวนหนึ่งที่ไปจดทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาเพื่อให้ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศไทยชั่วคราว แต่อย่างไรก็ตามในอนาคต หากมีการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาชาวมุสลิมเบงกาลี กลุ่มดังกล่าวจะต้องมีปัญหาเนื่องจากประเทศเมียนมาจะไม่ยอมรับว่าเป็นบุคคลสัญชาติเมียนมา ทำให้ต้องตกค้างเป็นผู้หลบหนีเขาเมืองโดยผิดกฎหมายอยู่ในประเทศไทย โดยบุตรหลานของกลุ่มเหล่านี้ จะเป็นเด็กไร้สัญชาติ ก่อให้เกิดปัญหาและภาระด้านสังคมให้กับประเทศไทยมากขึ้น

○ ด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากแรงงานในภาคอุตสาหกรรม หรือเกษตรกรรมบางประเภท เช่น การประมง กิจการต่อเนื่องจากการประมง การเกษตร แรงงานไทยทั้งในและนอกพื้นที่ไม่ยอมทำงานประเภทดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการต้องใช้แรงงานต่างด้าว ประกอบกับแรงงานต่างด้าวเป็นแรงงานราคาถูก ทำงานคุ้มค่ามากกว่าแรงงานไทย จึงเป็นแรงผลักดันใหม่การใช้แรงงานต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่จำนวนคนไทยว่างงานมีเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนจะส่งผลกระทบต่ออัตราค่าแรงพื้นฐาน

○ ด้านสาธารณสุข

ชาวเบงกาลี ที่หลบหนีเข้ามาใช้แรงงานในประเทศไทย อาจเป็นพาหะนำพาโรคติดต่อร้ายแรงมาสู่คนไทย เช่น โรคมาเลเรีย โรคเท้าช้าง ซึ่งทางการแพทย์ต้องเสียงบประมาณด้านสาธารณสุขจำนวนมากในการป้องกันโรคติดต่อ และการดูแลช่วยเหลือแรงงานดังกล่าวตามหลักสิทธิมนุษยธรรม

เบงกาลี : ผลกระทบต่อกองทัพ

จากปัญหาชาวเบงกาลี ลักลอบเข้ามาในไทยนั้น รัฐบาลได้มอบหมายให้หน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง และกองทัพเข้ามาดำเนินการ โดยจะดูแลตามหลักมนุษยธรรม อยู่ภายใต้กฎหมาย และกรอบกติกาที่เหมาะสม เนื่องจากชาวเบงกาลี เดินทางเข้ามาอย่างไม่ถูกต้อง โดยอาศัยไทยเป็นประเทศทางผ่าน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่หน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง และกองทัพ จะต้องให้ความสนใจทั้งสิ้น ๖ ประการ^{๕,๖} คือ

(๑) ปัญหาเบงกาลี ปัจจุบัน มีรากเหง้ามาจากสถานการณ์ความขัดแย้งในเมียนมา ดังที่ Shwe Lu Maung นักวิชาการด้านศาสนาชาติพันธุ์ในเมียนมา ได้เคยกล่าวไว้ว่า การเติบโตอย่างต่อเนื่องของประชากรมุสลิมในบังกลาเทศ ได้บีบบังคับให้มีกลุ่มชนมุสลิมจำนวนมากทั้งจากบังกลาเทศ เอเชียใต้ หรือชาวเบงกาลี ในรัฐอาระกัน (ยะไข่) บางส่วน เริ่มอพยพแทรกซึมเข้าไปในพื้นที่ตอนในของเมียนมามากขึ้น (รวมถึงดินแดนอื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ซึ่งการแผ่ขยายของประชากรและขบวนการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม กลับมีจังหวะที่สัมพันธ์พอดีกับการฟื้นฟูชาตินิยมแนวพุทธสุดโต่งของพระสงฆ์และชาวเมียนมา/ชาวยะไข่หลายกลุ่ม แม้กลุ่มไปถึงกระบวนการต่อต้านมุสลิมเบงกาลี และได้สร้างสภาวะจมนมไร้דםต่อให้กับชาวเบงกาลี ทั้งการถูกสงฆ์จากรัฐบาลเมียนมาหรือแนวร่วมชาวพุทธเมียนมา-ยะไข่ถึงความเกี่ยวพันโยงใยกับการขยายตัวของศาสนาอิสลาม และความยากลำบากมากขึ้นในการอพยพกลับเข้าบังกลาเทศที่เต็มไปด้วยปัญหาความแออัดประชากร โดยแรงบีบบังคับเช่นนี้ ได้ทำให้ชาวเบงกาลี ไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากกลายเป็นคนเร่ร่อนไร้รัฐตามดินแดนต่างๆ

^๕ เข้าถึงสื่อออนไลน์ <https://blogazine.pub/blogs/dulyapak/post/5375> เมื่อวันที่ ๑๕ ม.ค.๖๑

^๖ สรุปผลการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เรื่อง สถานการณ์ แนวโน้ม และ ความท้าทาย การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณีเบงกาลี เมื่อวันที่ ๑๙ ธ.ค.๖๐ เวลา ๑๓๓๐ - ๑๖๐๐ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท.

(๒) แนวรบระหว่างศาสนาพุทธกับอิสลามที่ผสมกับวงขัดแย้งทางชาติพันธุ์และความเหลื่อมล้ำระหว่างศูนย์กลางชายขอบ เคยเกิดขึ้นมานานหลายสิบปีแล้ว บริเวณเขตภูเขาจิตตะกอง และหลายส่วนของเทือกเขาอาระกันและเทือกเขาฉิ่น ซึ่งตรงเขตภูเขาจิตตะกองของบังกลาเทศได้ปรากฏการอพยพของชุมชนมุสลิมเบงกอลเพื่อเข้าไปตั้งถิ่นฐาน ลดดุลอิทธิพลของประชากรพุทธ และชนชาติพันธุ์พื้นถิ่นอื่นๆ โดยในจุดภูมิรัฐศาสตร์ตามวงเทือกเขาเหล่านี้ มักมีนักรบปฏิวัติเบงกาลี เข้าไปเกี่ยวข้องทั้งในแง่ของการจัดตั้งขบวนการปลดปล่อยดินแดน และการเกี่ยวพันในความขัดแย้งระหว่างศาสนา

(๓) เมียนมาได้มีการร้องขอให้ทางรัฐบาลไทยใช้ชื่อเรียกผู้อพยพว่า “ชาวเบงกาลี” นั้น รัฐบาลไทย ล่าสุดได้มีการประชุมหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องสำหรับประเด็นของการเรียกชื่อผู้อพยพ โดยมีมติให้หน่วยงานราชการและหน่วยงานความมั่นคงของไทยใช้ชื่อเรียกว่า “ชาวมุสลิมในรัฐยะไข่”^๗ เนื่องจากเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหว ทั้งนี้จะมีหนังสือเวียนแจ้งเพื่อทราบอย่างเป็นทางการต่อไปไทยควรระมัดระวังท่าทีของมาเลเซีย เพราะหากมาเลเซียประกาศพร้อมให้ความช่วยเหลือชาวเบงกาลี อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในน่านน้ำไทยได้

^๗ สรุปผลการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เรื่อง สถานการณ์ แนวโน้ม และความท้าทาย การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณีเบงกาลี เมื่อวันที่ ๑๙ ธ.ค.๖๐ เวลา ๑๓๓๐ - ๑๖๐๐ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท.

(๔) ภาคส่วนความมั่นคงควรเตรียมการรับมือ ทั้งจากกองทัพเมียนมา, กระแสประชาชน, เชื้อชาติศาสนา อาทิ กรณีของพระโมกขะเป็นผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มมาบะธา ซึ่งเป็นอักษรย่อในภาษาเมียนมา เป็นสมาคมปกป้องเชื้อชาติและศาสนา กลุ่มหัวรุนแรงของชาวพุทธที่เคลื่อนไหวต่อต้านชาวมุสลิมในเมียนมา ที่มองว่ารัฐบาลเมียนมาและกองทัพเมียนมาสามารถฆ่าชาวเบงกาลีได้โดยไม่ผิด เป็นต้น

(๕) การย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย กองทัพเรืออาจต้องทำการสำรวจ mapping เรือที่ไม่ได้เป็นเรือประมง ซึ่งเป็นพาหนะที่อาจใช้ในการเคลื่อนย้ายคน ชะลอการไหลของผู้อพยพ เพื่อป้องกันไม่ให้เรือไทยถูกนำไปใช้ ตลอดจนการดำเนินงานภายใต้ศูนย์อำนวยการลาดตระเวน และช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย (ศอ.ยฐ.) ควรเฝ้าเพื่ออำนวยความสะดวกทางมนุษยธรรมแก่ผู้ลี้ภัย แต่ไม่ให้นำเข้ามาในเมืองเพราะจะกระทบต่อความมั่นคงของไทยได้

(๖) ประเด็นความท้าทายในอนาคตที่เกี่ยวข้องและเตรียมพร้อมรับมือ เพราะอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย มีทั้งสิ้น ๗ ประเด็น ได้แก่ ๑) เส้นทางใหม่ในการเคลื่อนย้ายทางบก สำหรับการเดินทางของชาวเบงกาลีผ่านเมะลาโย ๒) องค์กรที่เห็นด้วยกับเบงกาลี จะใช้ไทยเป็นสายในการโจมตีเมียนมา ๓) แนวรบด้านตะวันตกชนกลุ่มน้อยเปลี่ยนไปจากนักรบเป็นนักพนัน อาจจะเปลี่ยนจากการค้ายาเสพติดเป็นการค้ามนุษย์ แรงงานเถื่อน และความมั่นคง ๔) กลุ่มที่เห็นใจชาวเบงกาลีจากต่างประเทศจะออกมาเคลื่อนไหว ๕) การขยายแนวร่วมทางออนไลน์มากขึ้น ๖) การก่อการร้าย หัวรุนแรง นักรบชาติต่างๆ อาจแทรกแซงในรัฐยะไข่ ๗) อาชญากรรมข้ามชาติเข้าไปแสวงประโยชน์ในรัฐยะไข่ อาทิ ยาเสพติด การค้าอาวุธข้ามชาติ การลักลอบนำคนเข้าเมือง การปลอมแปลงเอกสาร เป็นต้น)

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น อาจทำให้หน่วยงานความมั่นคงของไทย โดยเฉพาะกองทัพต้องระมัดระวังและพึงยับยั้งปราบปรามขบวนการค้ามนุษย์ มิให้บานปลายไปมากกว่านี้ เพราะนั่นอาจเป็นการกระตุ้นให้เกิดการฟื้นฟู

ของนักรบปลดปล่อยอิสระเบงกาลี ที่เป็นตัวกระตุ้นให้ปริมาณพลความขัดแย้ง เคลื่อนตัวจากแนวเขาตามชายแดนเมียนมา อินเดีย บังกลาเทศ เข้าสู่แนวเขา ชายแดนไทย-มาเลเซีย หรือตามจุดอื่นๆ ทางภาคใต้ของไทย ซึ่งอาจส่งผล ให้เทือกเขาสันกลาศีรีและแม่แต่เทือกเขานครศรีธรรมราชกลายเป็นจุดเสี่ยง ทางความมั่นคงได้ ทั้งนี้อาจส่งผลเสียต่อระบบความมั่นคงรัฐไทย เพราะหาก มีขบวนการปฏิวัติปลดปล่อยเบงกาลี หรือกลุ่มแนวร่วมที่เห็นอกเห็นใจอื่นๆ เข้าขยายวงพันธมิตรปลดปล่อยอิสรภาพอาจกลายเป็นปัญหาความมั่นคงใหญ่ ที่กองทัพจะต้องเผชิญ

ส่วนที่ ๓

ข้อเสนอแนะทาง
การแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้าย
ถิ่นฐานแบบไม่ปกติในประเทศไทย
กรณีศึกษา เบงกาลี

ส่วนที่ ๓

ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน แบบไม่ปกติในประเทศไทย กรณีศึกษา เบงกาลี

จากที่กล่าวมาในส่วนที่ ๒ จะพบว่า สถานการณ์ความขัดแย้งจนนำไปสู่ความสูญเสียในกรณีของผู้อพยพชาวเบงกาลี นั้น ปฏิบัติการของนานาชาติได้ออกมาเรียกร้องให้มีการส่งคณะตรวจสอบข้อเท็จจริงเข้าไปตรวจสอบว่าเป็นกรณีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์หรือไม่ และเพื่อเรียกร้องให้นำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ พร้อมทั้งให้ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียนได้ออกมาเสนอให้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ แต่ด้วยนโยบายไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศสมาชิกของอาเซียน ซึ่งเป็นแนวคิดตรงกันข้ามกับองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ อย่างสหประชาชาติ ที่มองว่าการส่งเสริมประชาธิปไตยและหลักการสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในเชิงเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม และพยายามกระตุ้นให้อาเซียนใช้หลักการปฏิบัติสากลว่าด้วยความเท่าเทียม

นอกจากนี้ อาเซียนอาจไปให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือวิกฤตการณ์ในรัฐยะไข่ผ่านศูนย์ประสานงานสำหรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Humanitarian Assistance Centre) ถึงแม้ว่าหลังการประชุมอาเซียนซัมมิทครั้งที่ ๓๑ ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อช่วงเดือน พ.ย.๖๐ ที่ผ่านมา โดยเฉพาะที่มีการเผยแพร่ร่างแถลงการณ์ของผู้นำฟิลิปปินส์ ที่กล่าวต่อที่ประชุมอาเซียนทั่วโลกก็ไม่ปรากฏการแถลงการณ์เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหของเบงกาลี ซึ่งสวนทางกับแถลงการณ์ของสภาความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่เพิ่งประณามความรุนแรงในรัฐยะไข่ และเรียกร้องให้เมียนมายุติปฏิบัติการทางทหารในรัฐยะไข่ และให้เริ่มการเจรจาส่งตัวชาวเบงกาลีกลับสู่เมียนมา อย่างไรก็ตาม ได้มี

ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของเมียนมาของภูมิภาค โดยการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศเอเชีย-ยุโรป ครั้งที่ ๑๓ ที่กรุงเนเปอว์ ประเทศเมียนมา ในที่ประชุมกลุ่มย่อยรัฐมนตรีเอเชีย-ยุโรป ร่วมกับนางองซานซูจี ที่ปรึกษาแห่งรัฐ และรัฐมนตรีต่างประเทศเมียนมา นางองซาน ซูจี ได้ชี้แจงถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากต่างประเทศ ๕ ท่าน ร่วมด้วย หนึ่งในนั้นคือ นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย ประธานคณะมนตรีเพื่อสันติภาพและความปรองดองแห่งเอเชีย (เอพีอาร์ซี) โดยการคัดเลือก นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย มาดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่ปรึกษาดังกล่าว เนื่องจากมีประสบการณ์ในการดูแลผู้พลัดถิ่นเมียนมา รวมถึงประสบการณ์ในการส่งกลับผู้พลัดถิ่น นอกจากนี้ไทยยังมีแรงงานเมียนมาจำนวนมากอยู่ในประเทศ ซึ่งในการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดนี้จะนำรายงานของประธานอาเซียนไปพิจารณาโดยละเอียด เพื่อกลับมาให้ข้อเสนอแนะต่อเมียนมาอีกครั้ง ว่าข้อเสนอใดที่เมียนมาควรหรือไม่ควรนำไปปฏิบัติ อะไรควรทำก่อนหลังและจะมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ ซึ่งมีข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในประเทศไทย^๘

จากกรณีที่ปรากฏข่าวสารเผยแพร่ตามสื่อมวลชนต่างประเทศระบุว่า เจ้าหน้าที่ของไทยได้กระทำการในลักษณะละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อกลุ่มมุสลิมเบงกาลี ที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทยโดยการผลักดันกลุ่มดังกล่าวออกจากเขตแดนทางทะเลของไทยด้วยเรือประมงที่ไม่ติดเครื่องยนต์แต่มอบอาหารและน้ำให้อย่างเพียงพอกรณีดังกล่าวส่งผลให้กลุ่มมุสลิมเบงกาลี บางส่วนเสียชีวิตก่อนถึงฝั่งและข่าวสารข้างต้นได้ถูกกลุ่ม/องค์กรต่างๆ นำไปเคลื่อนไหวผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของกองทัพ

^๘ สรุปลผลการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เรื่อง สถานการณ์ แนวโน้ม และ ความท้าทาย การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณีเบงกาลี เมื่อวันที่อังคารที่ ๑๙ ธ.ค.๖๐ เวลา ๑๓๓๐ - ๑๖๐๐ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท.

และประเทศ ดังนั้นในส่วนที่ ๓ จึงขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดย กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ๓ ระยะ คือ การแก้ไขปัญหาละยะหน้า ในปัจจุบัน การแก้ไขปัญหาละยะสั้นถึงปานกลาง และการแก้ไขปัญหาละยะยาว ดังนี้

๓.๑ การแก้ไขปัญหาละยะหน้าในปัจจุบัน

ระดับนโยบายในส่วนของการตรวจการต่างประเทศ ที่ผ่านมาจากกรณี ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในรัฐยะไข่ กระทรวงการต่างประเทศได้ชี้แจงเรื่องการค้าและการของรัฐบาลไทยต่อผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ในรัฐยะไข่มี ๔ ประเด็นหลักๆ ดังนี้

(๑) รัฐบาลไทยติดตามสถานการณ์ความไม่สงบในรัฐยะไข่ด้วยความห่วงใยและสนับสนุนถ้อยแถลงของประธานอาเซียนเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตลอด

(๒) รัฐบาลให้ความสำคัญและให้ความคุ้มครองตามหลักมนุษยธรรม ในการดูแลผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาโดยตลอด ซึ่งเห็นได้จากการที่ไทย ได้ดูแลผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาที่อาศัยอยู่ในเขตแดนไทยเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี และในปัจจุบันยังมีจำนวนกว่าแสนคนพักพิงอยู่

(๓) ในส่วนของการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ในรัฐยะไข่นั้น ล่าสุดจากสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ ไทยให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมทั้งในรัฐยะไข่และในฝั่งบังกลาเทศ โดยมอบให้เมียนมาและบังกลาเทศประเทศละ ๕ ล้านบาท ผ่าน Red Cross Movement และคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ รวมทั้งจะให้ความช่วยเหลือระยะกลางและระยะยาว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุ

(๔) ให้การสนับสนุนการดำเนินงานแบบ low key (โลว์คีย์) หรือแบบ เงียบๆ เพื่อไม่ก่อดันเมียนมา โดยใช้แรงกดดันผ่านประชาคมระหว่างประเทศ ให้แก้ไขปัญหาละยะหน้า ด้วยการช่วยส่งเสริมการมีช่องทางการแลกเปลี่ยนความเห็นของตัวแทนเมียนมากับประเทศและองค์กรต่างๆ สนับสนุน

การจัดการรากเหง้าของปัญหาต่อสภาวะด้อยพัฒนาในรัฐยะไข่ เช่น ส่งเสริมด้านสาธารณสุข ส่งเสริมการสร้างอาชีพ สร้างโรงสีข้าว โรงเพาะเลี้ยงพันธุ์กุ้ง และปลา เป็นต้น

นอกจากนี้ รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายมาตรการและแนวทางปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาเบงกาลี อย่างเป็นระบบและดำเนินการต่อผู้ลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายอย่างเคร่งครัด เด็ดขาดโดยมีกองอำนาจการรักษาความมั่นคง ภายในเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการดำเนินการแก้ไข ด้วยการหารือ/ประชุม กับประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ เมียนมา บังกลาเทศ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และ UNHCR เพื่อร่วมหาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะ ควรให้ภาพที่ชัดเจนว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่รับภาระของปัญหา ผู้หลบหนีเข้าเมืองทางทะเลทั้งที่ไม่ได้เป็นประเทศผู้ก่อปัญหา รวมทั้ง นำประเด็นเบงกาลี เข้าเสนอในการประชุม ASEAN SUMMIT ครั้งที่ ๑๔ เมื่อปี ๒๕๕๑ เพื่อหาทางออกในการแก้ไขปัญหาพร้อมกันซึ่งผลจากการประชุม ว่าด้วยการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียนตามมาตรา ๑๔ ของกฎบัตรอาเซียนมีการตกลงชัดเจนว่าต้องจัดตั้งองค์กรเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพขั้นพื้นฐานมนุษยชนอาเซียนขึ้นและมอบหมายให้คณะกรรมการ จัดทำร่างขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) ขึ้นโดยหัวใจ ของร่างขอบเขตของงานคืออำนาจและหน้าที่ขององค์กรมี ๒ ประเด็นสำคัญ คือ การส่งเสริมและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในอาเซียนเพื่อสร้างความ ตระหนักการพัฒนาบรรทัดฐานในเรื่องสิทธิมนุษยชนก่อนนอกจากนี้ต้อง ส่งเสริมให้อาเซียนเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาที่สำคัญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ยังจะนำเข้าสู่การประชุมกระบวนการบาหลี่ (Bali Process) เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาอีกด้วย ตลอดจนสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง แก่ประชาคมโลกโดยยืนยันบนหลักการว่ากลุ่มเบงกาลี เป็นผู้หลบหนีเข้าเมือง อย่างผิดกฎหมาย (Illegal migration) ที่มีสาเหตุหนีภัยจากการสู้รบ (Displaced person from fighting) และมีใช่เป็นผู้อพยพ/ลี้ภัย (Refugee) ทางของไทย ได้ปฏิบัติต่อชาวเบงกาลี อย่างชอบธรรมตามกรอบกฎหมายของไทยมิได้มี

การละเมิดสิทธิมนุษยชนดังที่สื่อต่างประเทศกล่าวอ้าง และในกรณีที่มีข้อเรียกร้องให้จัดตั้งศูนย์พักพิงหรือศูนย์ผู้ลี้ภัยให้แก่ชาวเบงกาลี ทางกรมตำรวจยืนยันจุดยืนที่เห็นพ้องร่วมกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees : UNHCR) ว่าสถานการณ์ของชาวเบงกาลี คือ ผู้อพยพเพื่อเหตุผลด้านเศรษฐกิจ ไม่เข้าข่ายผู้ลี้ภัยและอาจยอมรับให้พักพิงได้ชั่วคราวในระยะสั้นด้วยเหตุผลด้านมนุษยธรรมเพื่อเดินทางต่อไปยังประเทศที่สามเท่านั้น

๓.๒ การแก้ไขปัญหาในระยะสั้นถึงปานกลาง

ระดับปฏิบัติในส่วนของกองทัพ ที่ผ่านมากองทัพไทย ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการลาดตระเวน และช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย (ศอ.ยฐ.) โดยมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติการลาดตระเวน และช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม รวมถึงการร้องขอร่วมดำเนินการของมิตรประเทศ โดยเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติ มีศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (ศบก.ทร.) หรือ ศูนย์อำนวยการลาดตระเวน และช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของกองทัพเรือได้จัดตั้งฐานปฏิบัติการลอยน้ำในทะเลอันดามัน หากเจอเรือผู้อพยพ พร้อมอำนวยความสะดวกการเดินทางต่อไป ยังจุดหมายปลายทางที่เขาต้องการไป ทั้งประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งมีการปฏิบัติการโดย กองทัพเรือ ใช้กำลังจากทัพเรือภาคที่ ๓ (โดยใช้เรือหลวงอ่างทอง) ออกปฏิบัติการในครั้งนี้ ซึ่งจะใช้เรืออีกจำนวน ๘ ลำ เฮลิคอปเตอร์ ๒ ลำ และเครื่องบิน Dornier ๒ ลำ ซึ่งจะตั้งฐานปฏิบัติการลอยน้ำบริเวณเกาะสิมิลันต่อจากประเทศเมียนมาด้านบนโดยจะไม่ออกไปในทะเลหลวง กองทัพอากาศ มีหน้าที่หลัก คือ การเฝ้าตรวจ จัดอากาศยาน โดยมีการออกคำสั่งทางยุทธการให้เครื่องบินของกองทัพเรือและกองทัพอากาศได้เฝ้าตรวจการณ์ ถึงเวลา ๑๙.๐๐ น. ของทุกวัน ซึ่งจะใช้เครื่องบิน Saab 340 AEW, Gripen ที่มีการใช้อุปกรณ์พิเศษในการชี้เป้าหมาย โดยใช้หน่วยบิน ๗๐๒๑ และ ๗๐๒๒ เป็นหน่วยยุทธวิธีสำหรับการป้องกันประเทศ

แต่เราโยกมาใช้สามารถปฏิบัติภารกิจนี้ได้ เพราะสามารถบินได้ภายใน ๑๐ นาที ในระยะทาง ๒๐๐ ไมล์ทะเล และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หรือ กอ.รมน. ดำเนินการตรวจผู้อพยพที่ผ่านขึ้นมาจากบก เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง จะเข้ามาดูแลให้ความช่วยเหลือขั้นต้น จากนั้นจะส่งไปที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ เพื่อช่วยให้เดินทางไปยังปลายทางตามที่ชาวเบงกาลีต้องการ

นอกจากนี้ การดำเนินการแก้ไขปัญหาคือผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ในรัฐยะไข่ช่วงระยะสั้นถึงปานกลางมี ๖ ประเด็นหลักๆ ดังนี้

(๑) เพิ่มความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานทั้งทางบกและทางทะเลโดยทางบกเพิ่มกำลังลาดตระเวนตามแนวชายแดนที่คาดว่าจะมีผู้ลักลอบเข้าเมือง ผิดกฎหมายส่วนทางทะเลต้องเพิ่มการลาดตระเวนทางทะเลและต้องกำหนดกฎการปฏิบัติ (Rule of Engagement: ROE) พิเศษในปฏิบัติการร่วมในการลาดตระเวนทางทะเลระหว่างไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เพื่อสกัดกั้นและผลักดันการเข้ามาของกลุ่มคนเหล่านี้

(๒) ร่างระเบียบปฏิบัติประจำ (Standard Operating Procedure: SOP) หรือกฎการปฏิบัติในการปฏิบัติกับชาวเบงกาลี ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๓) ชี้แจง/อบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจบทบาทหน้าที่และขอบเขตการปฏิบัติงานของตนตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเคร่งครัด

(๔) ถ่ายรูป/บันทึกภาพการจับกุมและ/หรือการปฏิบัติต่อชาวเบงกาลี เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าไม่มีการทำร้ายร่างกายหรือละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีภาคประชาชนหรือองค์กรสิทธิมนุษยชนร่วมดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดตามกฎหมายบัญญัติ

(๕) กำหนดขอบเขตที่פקพิงชั่วคราวที่ชัดเจนดำเนินการขึ้นทะเบียนประวัติเพื่อจะได้ทราบจำนวนและข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นประโยชน์ในการส่งกลับประเทศต้นทางอย่างถูกต้อง หรือส่งต่อไปยังประเทศที่สามดำเนินการ

คัดแยกและสืบสวนให้ได้ว่ากลุ่มคนเหล่านี้เดินทางมาจากภูมิลำเนาใด ด้วยวิธีการใด ซึ่งจะทำให้ทางการไทยสามารถเจรจากับประเทศที่ต้องรับ ประชากรของตนกลับภูมิลำเนาได้ อาทิ เมียนมา หรือบังกลาเทศและทำให้ ประเทศดังกล่าวไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้

(๖) เพิ่มความเข้มข้นด้านการข่าว เฝ้าระวังปราบปรามเจ้าหน้าที่และ ผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายและค้ำมุนขุขัย อย่างจริงจังและเด็ดขาด

นอกจากนี้ ยังมีองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ให้ความช่วยเหลือ การตั้งที่พักชั่วคราว สุขภาพ น้ำดื่มที่สะอาด เพื่อให้สามารถเข้าถึง สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างเพียงพอ โดยมุ่งเน้น การพัฒนาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้อพยพ ที่อยู่ภายใต้การดูแล ชั่วคราวของสถานคุ้มครองในประเทศไทย รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านต่างๆ ดังนี้

- การสนับสนุนด้านการแพทย์ โดยตรวจสุขภาพเบื้องต้น และติดตามการรักษา รวมถึงการตรวจสุขภาพเพื่อคัดกรองผู้อพยพ ที่ดำเนินการในทุกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

- การสนับสนุนด้านจิตสังคม เพื่อเป็นการลดปัญหาความเสี ยง ด้านจิตเวชของผู้อพยพ จึงได้มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ คำปรึกษา และ จัดกิจกรรมด้านวิชาการและนันทนาการให้แก่ผู้อพยพ อาทิ กิจกรรมกีฬา การสอนทอตะกร้า รวมทั้งการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตแบบเป็นกลุ่ม และรายบุคคล

- สิ่งอุปโภค การแจกจ่ายเครื่องอุปโภคหลากหลายประเภท อาทิ อุปกรณ์ทำความสะอาด เสื้อผ้า และของจำเป็นในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

- การสนับสนุนอื่นๆ เช่น การสนับสนุนด้านน้ำดื่ม สุขาภิบาล และอนามัย ตลอดจนการปรับปรุงห้องน้ำ การติดตั้งเครื่องกรองน้ำ เป็นต้น

๓.๓ การแก้ไขปัญหามาระยะยาว^๙

การดำเนินการแก้ไขปัญหาคือผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ในรัฐยะไข่ช่วงระยะยาวมีประเด็นหลักๆ ทั้งสิ้น ๔ ประเด็นหลัก^{๑๐} ดังนี้

(๑) ระดมความคิดของนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้านเพื่อให้ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหามาระยะยาวนำเสนอต่อรัฐบาล

(๒) ประสานการทำงานระหว่างภาครัฐองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และสื่อมวลชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีและเกิดความร่วมมือในอีกมิติหนึ่ง

(๓) ประชาสัมพันธ์/สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางของภาครัฐเพื่อนำไปสู่การประสานความร่วมมือของทุกฝ่ายในการแก้ปัญหา ร่วมกัน และ

(๔) การแก้ไขปัญหามูลนิธิเบงกาลีควรดำเนินการพร้อมกันใน ๓ แนวทางกล่าวคือ

- แนวทางที่ ๑ (Track I) ดำเนินการโดยความริเริ่มของหน่วยงานและเครื่องมือภายใต้การควบคุมของภาครัฐ

- แนวทางที่ ๒ (Track II) ดำเนินการโดยความริเริ่มของภาควิชาการ

- แนวทางที่ ๓ (Track III) ดำเนินการโดยภาคประชาสังคม (Civil Society Organization : CSO)

^๙ สรุปผลการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เรื่อง สถานการณ์ แนวโน้ม และ ความท้าทาย การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณีเบงกาลี เมื่อวันที่อังคารที่ ๑๙ ธ.ค.๖๐ เวลา ๑๓๓๐ - ๑๖๐๐ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท.

^{๑๐} ปัญหาโรฮีนจากับแนวทางการแก้ไข ; พันเอกหญิง เจษฎา มีบุญลือ, ร้อยโทหญิง ดร.ปิยะนุช ปิ๋ว, สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

อย่างไรก็ตาม จากข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในประเทศไทย กรณีศึกษา เบนกาลี ที่นำเสนอตั้งข้างต้น ถือได้ว่าเป็นการกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญห่อีกแนวทางหนึ่ง รวมทั้งประเด็นที่ควรพิจารณาและเตรียมความพร้อมสำหรับการรับมือทั้งในเชิงรุกและเชิงรับนั้น ถือได้ว่าเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ครอบคลุมในทุกมิติ จากทุกมุมมองของทุกภาคส่วนของสังคมทั้งในระดับชาติและภูมิภาคอย่างแท้จริง

ส่วนที่ ๔

สรุปและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ ๔

สรุปและข้อเสนอแนะ

๔.๑ บทสรุป

ชาวเบงกาลี นับเป็นชาติพันธุ์ที่ถูกปฏิเสธการมีตัวตนจากทุกรัฐ การไร้สัญชาติทำให้ชาวเบงกาลีไม่ตกอยู่ในความคุ้มครองตามกฎหมายของรัฐใด แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าเบงกาลี คือ ประชาชนอาเซียน ซึ่งอาเซียนต้องรวมตัวกันแก้ไขเพราะปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาค และทำลายความเชื่อมั่นของประชาคมโลกต่อการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นการตอกย้ำถึงความไม่มั่นคงในเสาหลักของอาเซียนด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียนอย่างชัดเจน ดังนั้น เพื่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน ในการนำข้อเสนอแนะต่อไปนี้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาต่อไป

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันปัญหาการอพยพของชาวเบงกาลี ถูกจับตามองและถูกยกระดับขึ้นมาเป็นประเด็นปัญหาสิทธิมนุษยชน ในระดับภูมิภาคและนานาชาติ ประกอบกับ เมียนมาเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ อาจได้รับผลกระทบจากปัญหาเบงกาลี นี้ได้ แม้ที่ผ่านมาประเทศสมาชิกได้ยึดถือการไม่แทรกแซงกิจการภายในเป็นสำคัญ แต่ปัญหาเบงกาลี ในปัจจุบันกลับไม่ใช่ปัญหาภายในประเทศเมียนมาอย่างเดิวยีกต่อไปแล้ว เพราะเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประเทศสมาชิกอาเซียนและภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จึงขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ใน ๓ กรอบหลักๆ คือ ๑) ข้อเสนอแนะ ในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ ๒) ข้อเสนอแนะในกรอบของประเทศไทย และ ๓) ข้อเสนอแนะในกรอบของกองทัพ ดังต่อไปนี้

► **ข้อเสนอแนะในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ** แบ่งเป็น ๒ ระยะ คือ **ระยะสั้น**

(๑) ควรผลักดันปัญหาดังกล่าวเข้าสู่เวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ และประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ เมียนมา บังกลาเทศ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และ UNHCR เพื่อร่วมหาสาเหตุและแนวทาง การแก้ไขปัญหา โดยมุ่งไปที่ต้นตอและรากเหง้าของปัญหา คือ การปกครองของเมียนมาที่ทำให้ชาวเบงกาลี ต้องละทิ้งแผ่นดิน

(๒) ควรนำประเด็นเบงกาลี เข้าเสนอในการประชุม ASEAN เพื่อหาทางออกในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และใช้กลไกการแก้ไขปัญหาของอาเซียน เช่น คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights : AICHR) การประชุมกระบวนการบาหลี่ (Bali Process)

ระยะยาว

(๑) ควรส่งเสริมทัศนคติการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างทางชาติพันธุ์ของมนุษย์ที่รังเกียจมนุษย์ด้วยกัน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

(๒) ควรปรับทัศนคติในระดับอาเซียน ถึงความเป็นประชาชนอาเซียนด้วยกัน เพราะอาเซียนเหมาะที่จะเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาเบงกาลี อย่างจริงจัง อาเซียนมีประเทศที่เป็นสังคมนุสลิมเหมือนกับเบงกาลีที่จะสามารถรับเอาเบงกาลี เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกันในประเทศ โดยจะต้องเน้นให้การศึกษากับเบงกาลี เพื่อให้เบงกาลี สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับคนอื่น ๆ ได้

► ข้อเสนอแนะในกรอบของประเทศไทย มีทั้งสิ้น ๔ ประเด็น ได้แก่

(๑) กรณีเบงกาลีเป็นเรื่องทับซ้อนระหว่างการถูกเป็นเหยื่อของพวกค้ำมนุษย์ซึ่งถูกนำมาแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ หรือเป็นผู้ลักลอบเข้าประเทศที่จ่ายเงินให้แก่ผู้นำพาลักลอบเข้าเมืองด้วยความตั้งใจ ซึ่งจะไม่เป็นผู้ทรงสิทธิได้รับการคุ้มครองการค้ามนุษย์ ซึ่งจะได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน รัฐบาลต้องกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการพิสูจน์เพื่อดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

(๒) รัฐบาลควรกำหนดนโยบาย มาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขการค้ามนุษย์อย่างเป็นระบบ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและหลักมนุษยธรรมอย่างเหมาะสม ทั้งนี้รัฐบาลจะต้องเร่งปราบปรามเจ้าหน้าที่ และผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องขบวนการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และค้ามนุษย์อย่างจริงจังและเด็ดขาด ให้มีผลเป็นรูปธรรม

(๓) ควรดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนคนต่างด้าวในประเทศทั้งหมด ไม่ว่าจะมิสัญชาติหรือไม่ เพื่อการควบคุมและหามาตรการให้ความช่วยเหลือตามหลักสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน เช่น การให้ศึกษา การเข้าถึงการรักษาพยาบาลเบื้องต้น

(๔) ประเทศไทยต้องชี้แจงประชาสัมพันธสร้าง ความเข้าใจ ที่ถูกต้องแก่ประชาคมโลก ว่าทางการไทยได้ปฏิบัติต่อชาวเบงกาลี อย่างชอบธรรมตามกรอบกฎหมายของไทย มิได้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังที่สื่อต่างประเทศกล่าวอ้าง อาจยอมรับให้พักพิงได้ชั่วคราวในระยะสั้น เพื่อเดินทางต่อไปยังประเทศที่สาม และควรเรียกร้องให้องค์กรระหว่าง ประเทศ และประเทศที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ ด้านเงินทุน และการติดต่อ ในการรับผู้อพยพไปยังประเทศที่สามต่อไป

▶ **ข้อเสนอแนะในกรอบของกองทัพ** มีทั้งสิ้น ๒ ประเด็น คือ

(๑) กองทัพควรแสดงจุดยืนและบทบาทการให้การสนับสนุน ต่อกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมในเวที การระดมความคิดเห็นซึ่งประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนของสังคม อาทิ นักวิชาการภาคประชาสังคมตลอดจนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยตรง ในปัญหามุสลิมเบงกาลี ทั้งนี้ มีปัจจัยแห่งความสำเร็จอยู่ที่การกำหนด เป็นนโยบายที่ชัดเจนและเพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เห็นผลเป็น รูปธรรมโดยเร็ว

(๒) กองทัพความพร้อมทั้งในเชิงรับและเชิงรุก ต่อประเด็น เบงกาลี ที่อาจเป็นจุดเชื่อมโยงกับความมั่นคงและการก่อการร้าย ในยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะกลุ่ม ARSA ที่ทางการเมียนมากล่าวหาว่า เป็นกลุ่มก่อการร้าย ได้ใช้ยุทธวิธีต่อสู้ที่ผิดแผกไปจากกองกำลังติดอาวุธอื่นๆ ในเมียนมา กำลังพลของ ARSA มักปฏิบัติการแฝงเร้นปะปนอยู่กับพลเรือน ทั่วไป พร้อมใช้วิธีก่อวินาศกรรมเพื่อทำลายขวัญฝ่ายตรงข้าม ขณะเดียวกัน แกนนำ ARSA ยังมีเครือข่ายศาสนา การเมือง และเศรษฐกิจ อยู่ใน ชาอูดีอาระเบีย ปากีสถาน อัฟกานิสถาน และอาจเชื่อมโยงกับกลุ่มติดอาวุธ อื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โดยสรุปในบริบทของไทย รัฐบาลและกองทัพควรกำหนดแนวทาง และท่าทีต่อประเด็นตามที่กล่าวมาข้างต้นด้วยความระมัดระวัง ควรเน้น การรักษาสมดุลความสัมพันธ์กับประเทศเมียนมา ประเทศตะวันตก และ โลกมุสลิม เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่มีมาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ หน่วยงาน ความมั่นคงที่เกี่ยวข้องของไทยควรเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ อย่างใกล้ชิด เพราะสถานการณ์ในเมียนมาเป็นจุดสนใจของมุสลิมทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ซึ่งอาจเป็นช่องทางให้ผู้ไม่หวังดีแสวงประโยชน์ในการสร้าง สถานการณ์ต่างๆ ภายในประเทศไทยได้ อาทิ กลุ่มก่อความไม่สงบในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ชุมชนเมียนมาในประเทศไทย และเครือข่ายเบงกาลี ในประเทศไทย เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘). นักวิชาการชี้ “โรฮิงญา” ทำทนายอาเซียน. เข้าถึงสื่อออนไลน์ <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/650999> สืบค้นเมื่อ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘
- เฉลา กาญจนนา. แก้ปัญหาโรฮิงญา ด้วยหลักสิทธิมนุษยชน. เข้าถึงสื่อออนไลน์ <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/48926๑#sthash.7XC2SBjH.dpuf>. สืบค้นเมื่อ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘
- โชติกา เสนาจันทร์. ปัญหาของอาเซียนและความพยายามในการแก้ไขปัญหา. เข้าถึงสื่อออนไลน์ <https://sites.google.com/site/chotichotikob/payha-khxng-xa-seiyn-elea-khwam-phyayam-ni-kar-eke-khi-payha>. สืบค้นเมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑
- ศิววงศ์ สุขเทวี. โรฮิงญา : คนไร้รัฐในรัฐต่างแดน. ๒๕๕๘
- พันเอกหญิง เกษฎา มิบุญลือ, ร้อยโทหญิง ดร.ปิยะนุช ปีบัว. ปัญหาโรฮิงญา กับแนวทางการแก้ไข. สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
- บัณฑิต ไกรวิจิตร. เรือมนุษย์ “โรฮิงญา” พวกเขาถูกจัดประเภทว่า “คนไร้รัฐ?”. เข้าถึงสื่อออนไลน์ <http://www.prachatai.com/journal/20๑3/03/45853>. สืบค้นเมื่อ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๘
- สรุปผลการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เรื่อง สถานการณ์ แนวโน้ม และความท้าทาย การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณี เบงกาลี เมื่อวันที่อังคารที่ ๑๙ ธ.ค.๖๐ เวลา ๑๓๓๐ - ๑๖๐๐ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท.
- สักกรินทร์ นิยมศิลป์ อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. สถานการณ์และท่าทีของรัฐแรกรับ ต่อปัญหาผู้ลี้ภัยแบบยืดเยื้อในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ : ความยืดหยุ่น

คือหนทางออก.๒๕๕๕ เข้าถึงสื่อออนไลน์ http://www2.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceVIII/Download/Article_Files/3-PolicyStances-Sakkarin.pdf. เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๑
สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. การละเมิดสิทธิมนุษยชน
ชาวโรฮิงญาสู่ปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติข้ามชาติ. ๒๕๕๘
เสกสรร โธจนเมธากุล. “ ‘โรฮิงญา’ ไร้สถานะความเป็นมนุษย์? บททดสอบ
ความเป็นประชาคมอาเซียน.” สำนักข่าวอิศรา. เข้าถึงสื่อออนไลน์
<http://bit.ly/๑vKxPkZ> สืบค้นเมื่อ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๖
สรินณา อารีธรรมศิริกุล. อาเซียนจะแก้ปัญหาโรฮิงญาอย่างไร ทำไมต้องแก้.
สืบค้นเมื่อ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ เข้าถึงสื่อออนไลน์ <http://www.siamintelligence.com/%E0%B9%89how-to-solverohingya-people/>
เข้าถึงสื่อออนไลน์ http://kittimaa004.blogspot.com/p/blog-page_2.html. สืบค้นเมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑
เข้าถึงสื่อออนไลน์ <https://blogazine.pub/blogs/dulyapak/post/5375>
สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑

ကမ္ဘာ့

การรับฟังความคิดเห็นและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุม สนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๑/๖๑ เรื่อง “สถานการณ์ แนวโน้ม และความท้าทาย การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณีศึกษา เบงกาลี” จัดขึ้นโดย กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง ศูนย์ศึกษา ยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เมื่อวันที่ ๑๙ ธ.ค.๖๐ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท.

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕
เว็บไซต์ <http://ssc.rtarf.mi.th>,
<http://sscthailand.org>

